

ПРОБЛЕМА ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ УРОВНЯ ВЛАДЕНИЯ ВТОРЫМ ЯЗЫКОМ

Наавгустова Т.А., Академия последидипломного образования

Уровни владения иностранным языком, в частности в психологии, непосредственно соотносятся с процессом его овладения.

Однако с психолингвистической точки зрения они связаны с процессами межъязыкового взаимодействия, которое представляет собой соотношение двух языковых систем.

Большинство психолингвистов под «высшим уровнем» владения вторым языком, понимают «координативный», или «чистый» тип билингвизма, который предполагает автономное функционирование двух языковых систем, не влияющих друг на друга (Ч. Озгуд, Л. Щерба, У. Вайнрайх).

Однако, придерживаясь данной логики рассуждений, можно прийти к противоречию, которое заключается в том, что «отключение одной языковой системы может повлечь за собой невозможность перевода с одного языка на другой». Другая точка зрения, представленная в нейропсихологических исследованиях, признает невозможность «отключения» языковой системы одного языка в процессе актуализации другого.

Таким образом выделяется две точки зрения на процесс интерференции. Психолингвистика рассматривает его не как признак недостаточного владения иностранным языком, а как признак взаимодействия двух языковых систем в процессе усвоения в нейропсихологии и психологии. Б.А. Бенедиктов полагает, что «интерференция – динамичное явление, как динамичны и сами процессы владения и овладения языками, поэтому ограничение и более или менее значительное исключение интерференции из процесса пользования обоими языками – сложная задача».

Следовательно, критерием «определенного прогресса в овладении вторым языком является устранение интерференции какого-либо вида», а «в процессе овладения степень приближения показателей иноязычного называния к показателям называния на родном языке, характеризует уровень владения, достигнутый на данном этапе обучения».

Тем не менее остается проблема дифференциации уровня владения иностранным языком в силу его зависимости от индивидуальных особенностей билингва, таких как возраст, «способности» к усвоению иноязычной речи (Б.В. Беляев), условия, в которых он усваивался, и уровень владения первым языком (Н.В. Имедадзе).

Таким образом, уровень владения иностранным языком, опосредуемый данными условиями, отражает возможность овладения вторым языком у отдельно взятого субъекта.

ПРАБЛЕМЫ БЕЛАРУСКА-РУСКАГА БІЛІНГВІЗМУ Ў АСПЕКЦЕ МІЖМОЎНЫХ КАМУНІКАЦЫЙ

Наталевіч В.Г., Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт

Манера гаварэння, прыналежная асобе, з'яўляецца такім жа дзейсным сродкам яе ідэнтыфікацыі, як і адбіткі пальцаў, капілярныя лініі якіх зусім надзейна дазваляюць меркаваць аб іх прыналежнасці той або іншай асобе.

Сучасны этап развіцця беларускага грамадства характарызуецца беларуска-рускім білінгвізмам з перавагай рускай мовы ў асноўнай масы насельніцтва, асабліва ў гарадах. Білінгвізм (двухмоўе) – выкарыстанне людзьмі ў якасці сродку зносін і сродку інфармацыі, апрача сваёй роднай мовы, яшчэ адной мовы, зрэдку некалькіх іншых моў (у гэтым выпадку сутыкаемся з полілінгвізмам або шматмоўем). Сітуацыя беларуска-рускага білінгвізму адлюстроўвае складаны працэс сутыкнення нацыянальнага адраджэння і інтэрнацыянальных умоў выжывання і прагрэсу. Даследчыкі вылучаюць на тэрыторыі нашай рэспублікі некалькі відаў білінгвізму: абмежаваны (у сельскай мясцовасці, дзе мясцовы дыялект – сродак зносін, а руская мова – сродак атрымання інфармацыі [друк і тэлебачанне]), змешаны (у буйных гарадах, дзе змешваюць у вусным маўленні абедзве мовы), абсалютны (прыдатны для беларускіх інтэлегентаў, якія свабодна валодаюць двума мовамі).

У рускім маўленні беларуса праяўляецца шэраг інтэрферэнцыйных з'яў на розных узроўнях: у фанетыцы, лексіцы, граматыцы.

Да найбольш складаных праяў марфалагічнай нормы адносяць формы роду, ліку, склону назоўніка; формы ступеней параўнання прыметніка і прыслоўя; ужыванне зборных лічэбнікаў, утварэнне ўскосных склонаў лічэбнікаў, ужыванне лічэбнікаў у словазлучэннях; выбар форм часу ў дзеясловаў, пытанні выкарыстання дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў.

Захаванне лексічнай нормы звязана з правільным ужываннем слова ў дакладнай адпаведнасці з яго значэннем. Аднак лексічная норма не абмяжоўваецца патрабаваннем правільнага словаўжывання, яна прадугледжвае шырокае выкарыстанне выразных магчымасцей